

Силабус курсу

Аксіопсихологія вищої школи

Рівень вищої освіти – третій (доктор філософії)
Освітньо-наукова програма спеціальності 053 Психологія

Дні занять: Вт. 12.45 – 14.05
Консультації: Пн. 14.20 – 15.40

Рік навчання: I, Семестр: II
Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

Доктор психологічних наук, професор Радчук Галина Кіндратівна

Контактна інформація galyna012345@gmail.com , +380673324555

Опис дисципліни

Курс розкриває парадигмальні засади розвитку сучасної вищої освіти, аксіологічні чинники реформування освіти, психологічні закономірності та механізми ціннісно-смислового становлення особистості в середовищі вищої освіти. Здобувачі третього рівня вищої набувають умінь критично аналізувати і оцінювати традиційні підходи щодо становлення ціннісно-смиислової сфери студентів на основі сучасного розуміння сутності аксіогенезу особистості. Вони мають можливість проводити цілісне дослідження ціннісно-смислового розвитку особистості з використанням комплексу взаємодоповнювальних психодіагностичних методик і на цій підставі створювати власний аксіопсихологічний профіль особистості. Здобувачі вчаться використовувати освітній діалог як психодидактичну смислонасичену форму навчання, що фасилітує аксіогенез особистості.

Структура курсу

Години (лек. / сем./ лаб.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2/-	1. Аксіопсихологія у соціальному та професійному вимірі	Аналізувати актуальність аксіопсихологічних знань на сучасному етапі розвитку суспільства та аксіопсихологію як сферу знань психології особистості. Знати предмет і завдання аксіопсихології. Демонструвати вміння визначати гуманізацію та гуманітаризацію освітнього середовища як ціннісні орієнтири трансформації сучасної вищої школи. Визначати модули людського існування за Е.Фроммом – «мати» і «бути». Характеризувати специфіку методів дослідження	Питання Групові дискусії Тести

		ціннісно-сислової сфери особистості.	
2/2/-	2.Поняттєво-категоріальний апарат аксіопсихології	Визначати «цінність» та «смысл» як основні категорії аксіопсихології. Знати та здійснювати порівняльний аналіз сутності понять «потреба» і «цінність» за Д.О.Леонтьєвим та диференціацію понять «ціннісні орієнтації» та «потреба», «мотив», «установка», «атитюд», «диспозиція», «особистісний смысл», «переконання». Знати особливості структури та функціонування ціннісних орієнтацій особистості.	Питання Тести Задачі
4/2/-	3. Онтичний простір ціннісно-сислової сфери особистості	Знати періодизацію розвитку суб'єктності за В.І.Слободчиковим. Аналізувати становлення ціннісно-сислової сфери за Д.О.Леонтьєвим та рівневу структуру ціннісно-сислової сфери за Б.С.Братусем. Демонструвати знання вчинкового підходу у розвитку ціннісно-сислової сфери особистості (І.П.Маноха, В.А. Роменець, В.О. Татенко, Т.М. Титаренко та ін.) та характеризувати аксіопсихологічну концепцію З.С.Карпенко.	Питання Групові дискусії Тести Кейси
2/2/-	4.Проблема класифікації цінностей особистості	Вміти визначати типи цінностей за Г.Олпортом та форми існування цінностей за Д.О.Леонтьєвим. Характеризувати ціннісну типологію особистості за Ш. Шварцом і У. Білські та інструментальні та термінальні цінності за М.Рокичем. Визначити типи особистості за К.О.Абульхановою-Славською та цінності як смислові універсалії в теорії В.Франкла. Знати типологію професійних централій вчителя за О.О. Орловим.	Питання Тести Кейси
4/4/-	5. Психологічні механізми аксіогенезу особистості	Характеризувати адаптацію як засадничий механізм розвитку особистості. Обґрунтувати соціалізацію як процес засвоєння індивідом соціального досвіду, а ідентифікацію як основний механізм соціалізації. Характеризувати інтеріоризацію та екстеріоризацію як механізми становлення психічних функцій. Показати механізм ндивідуалізації в	Питання Тести Групові дискусії Кейси Есе

		цілісній системі особистісного становлення. Визначати самоактуалізацію особистості за А.Маслоу. Показати інтерналізацію як механізм розвитку системи особистісних смислів. Проаналізувати інтроекцію як некритичне схваленням чужих концепцій, стандартів поведінки та цінностей. Обґрунтувати негативний вплив механізму інтроекції на становлення ціннісно-сислової сфери особистості (за К.Роджерсом) в освітньому середовищі. Визначати роль механізмів персоналізації та персоніфікації у професійному становленні особистості.	
2/2/-	6. Смысл – молярна одиниця аксіопсихіки	Проаналізувати смысл у логотерапії В.Франкла та смислогенез у теорії А.Ленгле. Обґрунтувати проблему смыслу у теорії Д.О. Леонтьєва. Визначати динамічну смыслову систему у концепції О.Г.Асмолова. Проаналізувати підходи до розведення понять «смысл» та «смысл». Характеризувати концепцію оптимального смыслу життя В.Е.Чудновського. Визначити рівні осмыслення за Г.Л. Тульчинським. Показати смыслову активність особистості в контексті концепції динаміки смыслових утворень та функціонально-динамічну модель аксіогенезу особистості. Характеризувати життєві ситуації як чинник процесу переосмыслення. Обґрунтувати смыслову переживання як екзистенційно-феноменологічна основа професійного аксіогенезу особистості в освітньому середовищі закладів вищої освіти.	Питання Групові дискусії Тести Кейси
2/2	7. Ціннісні виміри особистості майбутніх фахівців гуманітарної сфери	Вміти визначати структурні особливості аксіогенезу студентів. Аналізувати динаміку аксіогенезу студентів в середовищі освіти та динаміку сенсожиттєвих орієнтацій студентів у процесі навчання в закладах вищої освіти. Демонструвати вміння аналізувати темпоральні особливості смыслодинаміки майбутніх фахівців. ґрунтовно аналізувати рівні становлення суб'єктних позицій студентів як показників аксіогенезу: «Я	Питання Ділова гра Кейси Групові дискусії

		<p>як студент» (пасивно-репродуктивна позиція); «Я – студент» (активно-репродуктивна позиція); «Я як майбутній фахівець» (активно-рефлексивна позиція); «Я – фахівець» (креативно-сміслова); «Я – творець» (екзистенційно-сміслова). Здійснювати порівняльний аналіз рівнів розвитку суб'єктної позиції студента з рівнями функціонування особистісного смислу (за Б.С.Братусем) та інтегральної суб'єктності (за З.С.Карпенко)</p>	
-/-/10	<p>8. Психодіагностичні методики дослідження ціннісно-сміислової сфери особистості</p>	<p>Характеризувати методики дослідження аксіосфери особистості. Знати методичні особливості та вміти використовувати питальник термінальних та інструментальних цінностей М.Рокича. Знакроскультурний підхід у вивченні аксіосфери Ш.Шварца і У.Білскі та вміти застосовувати питальник Ш.Шварца і У.Білскі. Знати методичні особливості та вміти використовувати питальник «Вивчення рівня «цінності» і «доступності» цінностей О.Б.Фанталової. Знати методичні особливості та вміти використовувати питальник самоактуалізації А.Маслоу (у модифікації Н.Каліної і В.Лазукіна «САМОАЛ») для вивчення ціннісно-сміислової сфери особистості. Знати методичні особливості та вміти застосовувати питальник Б.Додонова для вивчення ціннісної спрямованості емоцій. Знати методичні особливості та вміти використовувати питальник сенсожиттєвих орієнтацій Д.О.Леонтьєва (СЖО).</p>	<p>Питання Групові дискусії Проведення психодіагностичних методик</p>
2/2	<p>9. Культурно-феноменологічне конструювання аксіогенезу майбутніх фахівців</p>	<p>Демонструвати вміння обґрунтувати концептуальні засади та принципи гармонізації становлення аксіосфери особистості. Аналізувати концепцію культурно-феноменологічного конструювання аксіогенезу студентів в контексті вищої професійної освіти. Визначати освіту як середовище аксіогенезу майбутнього фахівця. Вміти проаналізувати психолого-педагогічні вектори впровадження</p>	<p>Питання Групові дискусії Кейси</p>

		освітнього діалогу як інноваційної гуманітарної форми навчання, що фасилітує аксіогенез особистості.	
-/2/-	10. Проблеми діалогізації освітнього середовища вищої школи	Аналізувати рівні освітнього діалогу: формальний, змістовий, ціннісно-смысловий. Обґрунтувати готовність студентів до діалогічної взаємодії. Визначати та обґрунтувати змістові характеристики освітнього діалогу: відкритість, метафоричність, контекстуальність освітнього матеріалу, інтенціональність педагогічного мовлення, ігрові форми педагогічної взаємодії. Демонструвати вміння здійснювати процедури діалогізації освітнього матеріалу. Аналізувати особистісні та професійні здатності викладачів як чинники готовності до організації освітнього діалогу, що фасилітує аксіогенез особистості.	Кейси Групові дискусії Ділові ігри Есе

Літературні джерела

1. Карпенко З.С. Аксіологічна психологія особистості. Івано-Франківськ, Лілея-НВ, 2009. 512 с.
2. Кулюткин Ю.Н. Ценностно-смысловые ориентиры современного образования. Санкт-Петербург: СпецЛит, 2002. 96 с.
3. Ленгле А. Введение в экзистенциально-аналитическую теорию эмоций: прикосновение к ценности. *Вопросы психологии*. 2004. № 4. С. 3 -21.
4. Ленгле А. Жизнь, наполненная смыслом. Прикладная логотерапия. Москва: Генезис, 2017. 128 с.
5. Лэнгле А. Современный экзистенциальный анализ: история, теория, практика, исследования. М.: Логос, 2014. 556с.
6. Леонтьев Д.А. Духовность, саморегуляция и ценности. Гуманитарные проблемы современной психологии. *Известия Таганрогского государственного радиотехнического университета*. 2005. № 7. С. 16-21.
7. Леонтьев Д.А. Психология смысла: природа, строение и динамика смысловой реальности. Москва: Смысл, 1999. 487 с.
8. Радчук Г.К. Аксіопсихологія вищої школи. Монографія. Вид. друге, розширене і доповнене. Тернопіль, ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2014. 380 с.
9. Радчук Г.К. Культурно-психологічний підхід як методологічна основа становлення особистості в освітньому середовищі. *Педагогічний процес: теорія і практика: зб. наук. праць*. Вип. 3-4 (48-49). Київ, ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2015. С. 11-16.
10. Радчук Г.К. Особливості самоактуалізації особистості студентів в освітньому середовищі вищої школи. *Психологія і особистість*. Науковий журнал. № 2 (8). Частина 2, 2015. Київ – Полтава. С. 85-98.

11. Радчук Г.К. Аксіопсихологічні засади розвитку сучасної вищої освіти. *Психологія особистості*. Науковий теоретико-методологічний і прикладний психологічний журнал. Івано-Франківськ, 2015. №1 (6). С. 81 – 89.
12. Радчук Г.К. Смысловое переживание личности в контексте получения личностного опыта в образовательной среде высшей школы. *Правничий вісник Університету КРОК*. Вищий навчальний заклад «Університет економіки та права «КРОК». Вип. 23. Київ, 2016. С. 143-151
13. Радчук Г.К. Темпоральні характеристики осмисленості життя студентів. *Педагогічний процес: теорія і практика: зб. наук. праць*. 2016. Вип. 1. С. 16-20. Електронний ресурс. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pptp_2016_1_5
14. Роджерс К., Фрейберг Дж. Современный подход к ценностному процессу / Свобода учиться. Москва: Смысл, 2002. С. 388 - 411.
15. Савчин М.В. Духовний потенціал людини: монографія. 2-ге вид., переробл. і допов. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2010. 508 с.
16. Савчин М.В. Духовна парадигма психології: монографія. Київ: Академвидав, 2013. 252 с.
17. Halyna Radchuk, Zoryana Adamska, Mariya Oliynyk. Features of Authenticity Development in Future Psychologists. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala Journal, published by Lumen Publishing House*. Vol. 11, N 3 (2019). P. 213-223.(Web of science)
18. Viktor Frankl. Man's search for meaning. <https://www.amazon.com/Mans-Search-for-Meaning-audiobook/dp/B0006IU470>
19. Erich Fromm. To Have or to Be? The Nature of the Psyche. 2005. 182 p.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1 (теми 1-3) – обговорення кейсів, тестування, усне опитування	12
Змістовий модуль 2 (теми 4-8) – обговорення кейсів, усне опитування, тестування, написання есе, групова дискусія, виконання психодіагностичних методик	30
Змістовий модуль 3 (теми 9-10) – обговорення кейсів, усне опитування, написання есе, ділові ігри	8
ІНДЗ (есе)	20
Підсумковий контроль (теми 1-10) – тестові завдання трьох рівнів складності	30

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90 – 100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом